

Dalseter Fjell & Ferie Grethe Gillebo

TILSYNSRAPPORT NR. 21/5728-6 med pålegg og vedtak om stans

2021

Innhold

1	Om tilsynet	3
2	Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner.....	3
	2.1 Avvik.....	3
	2.2 Virksomhetens tilbakemelding på utkast til tilsynsrapport.....	4
	2.3 Tilsynets vurdering.....	4
3	Vedtak om stans.....	5
4	Observasjoner.....	6
5	Annet.....	6

Her er endelig tilsynsrapport etter dokumenttilsyn med Dalseter Fjell & Ferie Grethe Gillebo.

Tilsynsrapporten inneholder et vedtak om pålegg og et vedtak om stans.

Virksomheten har kommentert utkast til tilsynsrapport. Virksomhetens kommentarer til mottatt rapportutkast med varsel om pålegg er tatt inn her og vurdert fortløpende knyttet til de enkelte avvikene.

1 Om tilsynet

Tilsynet er gjennomført som dokumenttilsyn av Dalseter Fjell & Ferie Grethe Gillebo, og ble varslet 16.03.2021. Dere har sendt oss dokumentasjon i forbindelse med tilsynet 15.04.2021.

Temaet for tilsynet er spesielle inspeksjoner av utmattingsbelastede komponenter på anleggsnummer 2.05.007.

Vi gjør oppmerksom på virksomhetens ansvar for sikkerheten ved anleggene og forutsetter at eventuelle funn ved spesielle inspeksjoner er fulgt opp og at relevante tiltak er gjennomført.

SJTs funn under tilsynet presenteres i tilsynsrapporten som tilsynsbevis. Tilsynsbevisene benyttes til å underbygge avvik, det vil si at gjeldende regelverkskrav ikke er oppfylt. Avvike knyttes mot én eller flere bestemmelser i regelverket. På bakgrunn av dette formulerer SJT pålegg som beskriver forhold som må rettes.

2 Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner

2.1 Avvik

Avvik 1: Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.05.007 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra: Forskrift om taubaner¹ § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Det er ikke gjennomført spesiell inspeksjon på driv- og vendehjulsaksling.

Merknad: Virksomheten oppgir at el-motor og girkasse er planlagt tatt ned mai 2021, for overhaling med skifte av drivhjulsaksling.

2. Dere har ikke dokumentert testing eller bytte av bolter knyttet til travers med tauskive og guide.

Merknad 1: Virksomheten opplyser at travers med tauskive, guide og bolteforbindelser kontrolleres visuelt på alle master ved sesongslutt. Ingen sprekker eller løse bolter er funnet.

Dere har dokumentert at travers med tauskive, guide og bolteforbindelser gjennomgår årlig visuell inspeksjon ved sesongslutt. Videre opplyses at hjulakslinger planlegges utskiftet i perioden 2021 - 2022.

Merknad 2: SJT vurderer visuell inspeksjon av travers med tauskive og guide som tilfredsstillende spesiell inspeksjon. SJTs faglige vurdering er at visuell inspeksjon av hjulakslinger for tauskiver ikke er tilstrekkelig for å tilfredsstillende kravet om spesiell inspeksjon; for dette kreves passende ikke-destruktiv testing av typen ultralyd, magnetpulver eller lignende.

SJT mener på dette grunnlag at virksomheten ikke har gjennomført tilfredsstillende spesiell inspeksjon av hjulakslinger knyttet til tauskive.

3. For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Taubaneforskriften § 10-13 krever at relevante komponenter og konstruksjonsdeler som utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger skal undergis ikke-destruktive prøvinger. Utvelgelsen av hvilke komponenter og konstruksjonsdeler som skal prøves skal skje på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting. Intervallene for inspeksjonene fremgår av den nevnte bestemmelsen. Dette innebærer at første spesielle inspeksjon senest skulle vært gjennomført etter

¹ FOR-2017-06-21-906, Forskrift om taubaner

det som kommer først av 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a.

Merknad: SJT har gjort en faglig vurdering av hvilke komponenter som må vurderes for spesielle inspeksjoner. Denne listen ligger i varselsbrevet dere mottok med pålegg om innsending av dokumentasjon.

For opphengs- og vippebolter og rullebatterirammer kan spesielle inspeksjoner begrenses til de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av type opptrekk, nedtrekk og kombi (ett av hver type).

For klemmer skal kontroll og prøving skje etter leverandørens anvisninger. Dette følger av § 10-13 siste ledd.

Spesielle inspeksjoner på Poma-heiser av driv- og vendeskive, teleskophengere, travers med guide og innfesting av tauskiveaksling samt tauskiver kan for eksempel gjennomføres som visuell kontroll.

Øvrige komponenter skal testes eller byttes dersom det ikke er dokumentert gjennom en risikovurdering at komponentene på denne listen ikke er kritiske utmattingsbelastede komponenter.

Vår vurdering og praksis på dette punktet er blant annet redegjort for på våre nettsider, bransjemøter og veiledninger. Disse er til opplysning tilgjengelig på sjt.no, se [bransjemøter](#) og [veiledning om spesielle inspeksjoner](#).

2.2 Virksomhetens tilbakemelding på utkast til tilsynsrapport

Til merknad; tilsynsbevis 1 i utkastet til rapport: Virksomheten opplyser at den pga koronasituasjonen og stengte landegrenser fremdeles venter på å få gjennomført MIP av trekktåu. Demontering av motor og girkasse avventer inntil denne testen er gjennomført. Motor og girkasse vil så tas ned og sendes til overhaling med skifte av drivhjulsaksling så snart MIP-testen er gjennomført.

Til merknad; tilsynsbevis 2 i utkastet til rapport: Virksomheten opplyser at anlegget ikke er utstyrt med «rullebatterier» men med travers med tauskive og guide. Disse kontrolleres visuelt ved start og slutt av sesong. Ingen sprekker eller løse bolter er funnet ved disse kontrollene. Hjulakslinger planlegges skiftet ut i 2021 og 2022.

Til merknad; tilsynsbevis 3 i utkastet til rapport: Virksomheten opplyser at anlegget er utstyrt med utløsbare teleskophengere (medbringere), som tas ned, etterses og overhales hver sommer. I tillegg skiftes ca 10 stykker gjennomsnittlig ut hvert fjerde år.

Til merknad; tilsynsbevis 4 i utkastet til rapport: Virksomheten opplyser at anlegget er utstyrt med toppstykker og at disse kontrolleres visuelt hvert år. Spennstifter skiftes kontinuerlig etter rotasjonsprinsippet. «Hønseringer» på alle 80 toppstykker er planlagt skiftet ut sommeren 2021.

Til merknad; tilsynsbevis 5 i utkastet til rapport: Virksomheten opplyser at anlegget er utstyrt med toppstykke med «Pomaklemme», se også virksomhetens tilbakemelding til tilsynsbevis 3 og 4 ovenfor.

Til merknad; tilsynsbevis 6 i utkastet til rapport: Virksomheten opplyser at den ikke har klart å komme i mål med spesielle inspeksjoner, men at en legger alt inn på å komme i mål i henhold til dokumentert plan. Det gjøres kontinuerlig en vurdering av hvilke deler som er mest utsatt for utmatting. Virksomheten opplyser at en alltid har vært nøye i kontroller og sjekk av skiheisen og at den ble bygget om i 2004. Skiheisen fremsto da som totalt overhalet med ny drivstasjon og en mast ekstra. I tillegg ble vendehjul skiftet ut. Videre ble vendehjulet tatt ned for kontroll og lagerskift i 2016.

2.3 Tilsynets vurdering

Vi har gjennomgått virksomhetens tilbakemelding.

Tilsynsrapportens ordlyd på tekniske komponenter endres i tråd med virksomhetens tilbakemelding.

Basert på virksomhetens opplysninger knyttet til tilsynsbevis 3, 4 og 5 tar vi til etterretning at virksomheten har gjennomført spesiell inspeksjon på teleskophengere, toppstykker og «Pomaklemmer».

Tilbakemeldingen på tilsynsbevis 1 og 6 medfører ikke så langt vi kan se grunnlag for endring av ordlyd i rapport eller avvik og pålegg.

Dere opplyser at det er planlagt med en overhaling av motor og girkasse med skifte av drivhjulsaksling så snart MIP-testen er gjennomført. Vi tar virksomhetens plan for utskifting av hjulakslinger og «hønseringer» til etterretning. Det medfører imidlertid at dere ikke kan dokumentere at utskifting eller spesiell inspeksjoner er gjennomført på driv- og vendehjulsaksling, hjulakslinger til tauskiver og «hønseringer», og at dere derfor ikke har full kontroll på risiko for utmattingsbelastede komponenter i skitrekket.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 2.05.007, innen **25.06.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

3 Vedtak om stans

Dersom dere ikke kan dokumentere at dere har gjennomført spesielle inspeksjoner for anlegg 2.05.007, eventuelt at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene, innen 25.06.2021, vil vi vedta stans av taubanen.

Vedtak om stans:

Dalseter Fjell & Ferie Grethe Gillebo pålegges å stanse driften av anlegg 2.05.007 senest den 25.06.2021.

Når dere har gjennomført spesielle inspeksjoner må dere ta kontakt med oss. Når vi har mottatt dokumentasjon fra dere, vil vi vurdere saken og om drift kan starte opp igjen.

Forankring i lovverket

SJT har hjemmel i lov om taubaner § 16 til å pålegge stans av driften helt eller delvis eller opphør av bruk med øyeblikkelig virkning dersom vi har funnet forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet.

Vedtak om stans av drift betyr at anlegg 2.05.007 ikke kan drives før forholdet er rettet, dokumentasjon om dette er sendt Statens jernbanetilsyn, og vi har bekreftet at drift kan starte opp igjen. Stans medfører ikke at dere mister driftstillatelsen. Det er ikke nødvendig å søke ny driftstillatelse som følge av et stansvedtak.

Vurdering

Vi kan fatte vedtak om stans dersom det avdekkes forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet. Det er ikke gjennomført spesielle inspeksjoner for anlegg 2.05.007.

Det foreligger derfor brudd på taubaneforskriftens § 10-13. Anlegg 2.05.007 er 51 år gammelt og det har ikke vært utført tilstrekkelig med spesielle inspeksjoner for å undersøke om utmattingsbelastede komponenter eller deler trenger å skiftes ut. For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Første spesielle inspeksjon skulle senest vært gjennomført innen

22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a. Det vil si det tidspunkt som kom først. Det er ikke dokumentert at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.

Ved ikke å ha utført spesielle inspeksjoner, som forskriften krever, har dere ikke tilstrekkelig kontroll på risiko i forbindelse med drift av anlegg. Kravet om spesielle inspeksjoner er satt nettopp med tanke på den risiko som foreligger ved at relevante komponenter og konstruksjonsdeler utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingsspenninger. Disse komponentene og konstruksjonsdelene skal derfor undergis ikke-destruktive prøvinger for å avdekke om slike deler må skiftes ut.

Statens jernbanetilsyn vurderer det ovennevnte som alvorlig med tanke på å ivareta sikker drift av anleggene.

4 Observasjoner

Ingen observasjoner ble gitt.

5 Annet

Påleggene og vedtak om stans gitt i denne rapporten har hjemmel i taubaneloven §§ 15 og 16, og kan påklages til Samferdselsdepartementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. En eventuell klage stiles til Samferdselsdepartementet, men sendes til Statens jernbanetilsyn. Klagefrist er tre uker fra mottakelse av dette brevet. Det vises for øvrig til retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19, til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om klagerett ligger på våre nettsider www.sjt.no.

Rapportdato: 17.06.2021

Øystein Ravik
Avdelingsdirektør, Tilsyn

Kuno Lundkvist

*Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten
signatur*

Tilsynsleder